

Påläst patient utan diagnos eller bot

DEN SKAKANDE KVINNAN

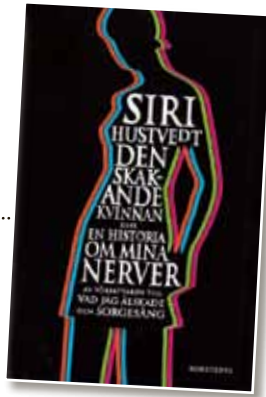
(The shaking woman or A history of my nerves; översättning Ulla Roseen)

223 sidor

Författare: Siri Hustvedt

Förlag: Norstedts; 2010

ISBN; 978-91-130-2629-9

Den allvetande läkarens tid är förbi. Pålästa patienter, försedda med utskrifter från Internet, blir allt fler. Läkare som är obekväma med det skulle förmodligen få hjärtat i halsgropen om Brooklynförfattaren Siri Hustvedt klev in på mottagningen med en krämpa. När hon utvecklar ett psykosomatiskt symtom – hon börjar skaka okontrollerbart i hela kroppen när hon ger en minnesföreläsning över sin avlidne professors pappa inför kollegorna på dennes college – är hon nämligen ovanligt väl förberedd. Migrän sedan ungdomsåren har gjort henne förtrogen med humörsvängningar, godartade hallucinationer och andra nyckfulla aurafenomen. Hon har för sin huvudvärk provat allsköns neuropsykofarmaka. Hon har reflekterat över sitt tillstånd i seminariegrupper om neuropsykoanalys, och hon har läst såväl historisk som aktuell neurologisk och psykiatrisk litteratur. Och med skakningarna får hon åter, oförmögen som hon är att tygla sin olydiga kropp, ta sina kunskaper och sin introspektion i bruk för att försöka förstå vad det är som egentligen händer när hon börjar skaka.

De nya symtomen sätter i gång ett tillbakablickande på hennes egna sjukdomserfarenheter och ett sökande i litteraturen efter andra fallbeskrivningar som kan ha bäring på hennes egen sjukdomsbild. Med start i de egna darrningarna utvecklar sig texten efter hand till en slags idéhistorisk exposé: »... ett sökande efter perspektiv som kan belysa vem och vad den skakande kvinnan är. Jag kan inte låta mig nöja med att betrakta henne genom endast ett fönster. Jag måste se henne från varje vinkel.«

Och så blir det. Hustvedt söker uttröttligt, ja, lidelsefullt efter sanningen om sin kroppskapriner, inte med forskarens systematiska tillvägagångssätt utan som en spårhund som kors och tvärs genomsöker område efter område varhelst den får upp vittring. Och under resans gång går hon oförväget i dialog

Läkare som är obekväma med att deras patienter är pålästa, försedda med utskrifter från internet, skulle förmodligen få hjärtat i halsgropen om Brooklynförfattaren Siri Hustvedt klev in på mottagningen med en krämpa.

med levande och döda författare om viljan, minnet, drömmarna, omedvetna känslor, hysteriska symtom, dissociation, simulering och förhållandet mellan kropp och själ.

Det är svårt att inte imponeras av hennes receptivitet och uppslagsrika sätt att använda sina kunskaper i förhållande till vad som tilldrar sig i hennes kropp. Hon låter Rizzolatti (spegelneuroner) komma i samspråk med Merleau-Ponty (fenomenologins »levda kropp«). Neurologer från den klassiska epoken som Freud (psykoanalys), Charcot (hysteri) och Janet (dissociation) får ha en dialog med hjärnforskare som Sperry (split brain) och LeDoux (emotional brain). Filosofer som Wittgenstein, Husserl och Hacking deltar i samtalet och författare som Dostojevskij och Proust citeras som sanningsvittnen. Här ser man inga spår av de vetenskapliga disciplinernas gränsdragningstyranni.

Men texten tyngs heller aldrig av ett tomt briljerande med »lärdom«. Hus-

tvedts röst tränger igenom – hon är en lysande skribent – och drunknar aldrig i kören av experter. Med sin prövande hållning håller hon samtalet vid liv och får det att utvecklas i allt fler förgreningar, mot allt större fördjupning. Hustvedt finner otaliga gånger ytterligare en dimension av problemet som måste undersökas för att förståelsen ska ökas, även om hon själv aldrig gör anspråk på att sitta inne med det slutgiltiga svaret.

Ingen diagnos alltså. Och ingen bot. Symtomen blir hon inte av med. Hon förblir den skakande kvinnan. Men aldrig förr har jag stött på en så informerad och sofistikerad patient. Om sanningen ska fram är det tveksamt om jag ens mött en så påläst kollega. Boken rekommenderas därför var och en som tror sig stå ut med att möta en patient som kanske visar sig veta mer än doktorn själv.

Anders Lundin
leg läkare, neurolog och psykiater,
Lidingö

Foto: Marion Ettlinger